

FARKAS ISTVÁN

A TAN

„Nem pusztulásra ítélt, hanem elpusztíthatatlan
magból születettek újjá.”
(1Pét 1,23).

A kis bokorból nőtt hatalmas gyertyán büszkén tekintett szét az erdőben. Ötven évesen már úgy érezte mindent tud. Az öreg mester, látva felfuvalkodott önteltségét megkérdezte:

- Ha már ilyen büszke és felfuvalkodott vagy, s magadat oly bölcsnek gondolod kedvesem, megtanultad-e már azt a tant is, amely által a nem-hallott hallottá, a nem-gondolt gondoltá, a nem-ismert ismertté lesz?

- Miféle tan ez, kedves mester - kérdezte leereszkedve a hatalmas fa.

- Gyere hajolj kicsit közelebb, elmesélem - mondta az öreg.

Az élők háromféleképpen szülehetnek. Tojásból, elevenen, vagy csírából. Te mindig arról beszéltél, hogy az élő, elvetett és elhalt mag csírájából hajtottál ki. Pedig nem így történt. Elevenen születél. Nézd ezt a kis hajtást a gyökereknél. Még alig bújt ki a földből. Így születél te is a hatalmas, öreg, de már korhadó, vén gyertyán gyökeréből, elevenen. A gyenge kis hajtás versenyre kelt a még élő, hatalmas fával, ágakkal, de versenyre kelt a többi, fiatal gyökérhajtással is. Az életéért küzdött. Az élete pedig a gyökér volt és a napfény. A szellő megforgatta gyenge leveleit, az eső megmosdatta őket. Az öreg fát pedig rágtá a dicsőség szúja, rohasztotta a hagyomány. Pudvássá, szivacsossá vált. De a kis hajtás új gyökereket eresztett, azaz a régit, a legrégebbit, az eredetit. A gyökerek újra átjárták a termékeny talaj minden rögét, átölelték a kisebb kavicsokat és megkapaszkodtak a sziklákban. Hatalmas, vastag gyökerekké váltak. A kis hajtás egyre erősödött, elágazott és az oldalágak is megerősödtek. A levelek örömmel fordultak a nap felé és nem bánták, ha a nap éltető meleg sugara újabb és újabb ágakat indít az erősödő törzsből. Az élet áramlott a kis bokorban. Minél nagyobb volt a küzdelem a talajban és a lombok között, annál erősebbek lettek. De jött a tél és a fagy letördelte az ágak egy részét, jött a fagyos szél és megtépázta a leveleket és a dermesztő hideg még a gyökereket is átjárta. Az éhes szarvasok lecsipkedték a még gyenge hajtásokat és a kis bokor érezte, hogy még mindig nem nagy fa. Nem áll egyedül egy tisztás közepén, hanem az erdő sűrűjében nő, ahol a fák koronája még messze felette van és árnyékuk sokszor elfogja előle az éltető napot. Aztán egyszer, az öreg fa egyik hatalmas ága nagy reccsenéssel letört és a bokor több fényt kapott. Hatalmas új hajtás indult a nap felé és a régebbiek irigykedve, bosszankodva vették észre, hogy árnyékot vet rájuk. Sok ágacsukat kiszáritott az irigység, néhánynak a gyökere repedt meg és kidőlt, de az életrevalóbbak versenyre keltek az új hajtással és

egymást segítve kapaszkodtak az ég felé. Nagy volt a tét. El kellett érni a lombkorona magasságát, mielőtt az ismét összezáródik felettük. Hatalmas erők indultak be. Az új hajtás nőtt erősödött és mikor tavasszal az erdősz kiment megnézni a téli károkat elcsodálkozott a fiatal, új életerős hajtáson. Hatalmas fává terebélyesedett lassan a kis bokor. Gyökerei karvastagságúra nőttek, törzse oszlopként állt az erő közepén. Levelei száma megszámlálhatatlan volt, ágai dacoltak széllel és viharral, jéggel és villámokkal. Lombjában madarak fészkeltek és nevelték fiókáikat, ágaiban mókus és bagoly lakott, gyökerei között róka és borz épített várat. Aztán egy langyos tavaszi reggelen kis, fiatal hajtás indult el felfelé a gyökerekből, fel az éltető napfény felé és az öreg törzsből munkálni kezdett a szű. Ez a finomság, ez a valóság, ez a lélek, ez vagy te - mondta az öreg mester és szelíden két tenyere közé fogta a kis, élő hajtást. Majd kedvesen hozzátette: Ha van füled a hallásra, halld meg!

1996. február

DÖRY ISTVÁN

ARRÓL...

hogy aki fenntarthatóan akar élni - mi mást akarhatnánk?, ki ne akarna? - annak nem okozott nagy meglepetést, sem fizikai megrázkódtatást a Földanya első leckéje a turizmusról, a repülésről, az urbanizációról és a globalizációról. Így minket sem ért sokkolóan ez a lecke, hiszen erre (is) készültünk, ezt is lehetett tudni. Persze van aki nem tanul, és évismétlésre bukik. De kinek jó ez? És a Természetnek még van néhány leckéje az energiákról, az infrastruktúrákról, az élelemlről, az (ön)ellátásról, a klímáról, a városokról és az elidegenedésről. Amikor a Természet ezeket a leckéket kikérdezi, szintén észre fogjuk venni. Sőt akkor lehet semmi mást nem fogunk tudni észre venni.

A CIKK KARANTÉNFEELDOLGOZÁSÁNAK AZT A MÓDJÁT VÁLASZTOTTAM, HOGY A BEVEZETŐ KIVONAT HÉT SORÁT KIFEJTEM, ÉS AKKOR KÉSZEN IS VAGYUNK:

hogy aki fenntarthatóan akar élni - mi mást akarhatnánk? ki ne akarna? - annak nem okozott nagy Ez egy nagyon nagy tanulság egyetlen félmondatban: „Fenntartható élet”, nincs is nagyon más lehetőségünk, nincs más választásunk. Mondhatnánk, hogy lehet élni rövidebb-hosszabb ideig fenntarthatatlanul. Téves. Rövidebb ideig lehet, hosszabb ideig nem lehet fenntarthatatlanul élni. A dolog természetéből adódik, hogy hosszabb ideig csak fenntarthatóan élhetünk. Mai világunk egy kudarcos kísérlet arra, hogy a rövidebb/hosszabb határán, a fenntarthatatlan és fenntartható határán próbálunk egyensúlyozni. Teljesen feleslegesen. Ha ugyanis a rövidebb fenntarthatatlanság

után a tényleges fenntarthatóságba át kell váltanunk, az nagyon nagy megrázkódtatás lesz. Nagyon nagy pofon lesz. Nem egy fél-európai járvány, hanem minden együtt. Ezért rövidebb távon és minden távon csak kizárólag a fenntarthatóságban kell gondolkodnunk, erre készülni, ezt gyakorolni, ezt élni.

„meglepetést, sem fizikai megrázkódtatást a Földanya első leckéje a turizmusról, a repülésről, az

Én ezt tanítom. Mi a fenntarthatóságra készülünk. Engem nem lepett meg, hogy van járvány is. És fennhéjzás nélkül mondhatom, hogy nem okozott változást az életünkben a karanténosdi, meg a felvásárlási láz. Egy vidéki, kis, hőszigetelt házban lakunk; kerttel, faültetéssel, távmunkával foglalkozunk; van kamránk, van napelemes járművünk, van kerékpárunk; tisztítjuk a szennyvizet, hasznosítjuk a hulladékokat, gondozzuk az állatokat; együtt élünk a szomszédjainkkal, a faluval, az utcával. Nem az atomháborúra készülünk. Nem vagyunk járványspecialisták. De amióta vannak a járványszabályok - szinte ugyanazt csináljuk: futtatjuk a tavaszi vetés és kamraürítés programot.

És igen. Megkaptuk az első leckét a karantén táviskolában: „A turizmus és a repülés”. Nem fenntartható, hogy órák alatt mászkálunk egyik kontinensről a másikra. Visszük a betegségeinket, visszük az invazív kártevőinket, visszük az invazív kultúránkat. Elkapjuk, amit ott el lehet kapni, és turnusváltással hazahozzuk. Erről szolt az idei síszezón. Feelinget akarunk a pénzünkért. Kocsmát, sört, sörbepöcsdít és hátbaveregetést. Részeg táncpróbálgatást és jódlit. Ez az, ami nem megy.

Persze lehet a másik kontinensre odaköltözni, együtt élni, ott is segíteni, tisztítani, tanítani, felemelni. De ezt már nem turizmusnak hívják, hanem globális segítségnek. Van jövője.

urbanizációról és a globalizációról. Így minket sem ért sokkolóan ez a lecke, hiszen erre (is)

Urbanizáció: városiasodás. Hogy egyre több ember lakik sűrű helyen a fosszilis ellátás jegyében. Ha a távolság tizede, a sűrűség százszoros, a keresztkölcsonhatás tízezerszeres. Erről szolt a környezetszennyezés, a pénzszerzés és a járvány is. A pénzszerzést választottuk, a környezetszennyezéstől szenvedünk, a járvány meg jött.

Globalizáció: Milyen szép gondolat, hogy Egy bolygónk van! De a globalizációt lehet úgy is értelmezni, hogy oda visszük a gyártást, ahol még lehet dolgoztatni, ingyen van a környezet, olcsó a politikus. Az árut pedig higiénikusan hozzuk vissza, mert nekünk csak ez kell. De aztán az áruval együtt jön a menedzser is, és az ő betegsége. S ha nem csak árukat akarunk globalizálni, hanem szolgáltatásokat is – akkor jön a sok román, magyar, szerb, szlovén, lengyel, bolgár vendégmunkás, és nélkülük leáll a takarítás, az ápolás,

a főzés, a vízszereles, a mosogatás, szőlőművelés és az informatika. Amikor pedig zárják a határokat, akkor mindenki haza akar menni a lezárt határokon és folyosókon át... az ajándékba kapott vírussal.

készültünk, ezt is lehetett tudni. Persze van, aki nem tanul, és évisméltésre bukik. De kinek jó ez?

Nehogy már kiderüljön, hogy ó, ezt nem tudtuk, még csak nem is sejtettük. Tudtuk, hogy a turizmusnak vannak hátulütői; tudtuk, hogy a város kényelmes, de nem fenntartható; tudtuk, hogy a globalizáció a pénzről, korrupcióról, a migráció távolabb tartásáról szolt. És ezek szerint a járványról is. Egy ilyen kis figyelmeztető járványról.

Aki nem tanul, évisméltésre bukik. Lesznek újabb járványok, egyre gyakrabban, egyre vadabbak, ha nem tanulunk. Lesznek más válságok is, újra és újra, amíg nem tanulunk, vagy ki nem csapnak a suliból. Lesznek nem csak figyelmeztető beírások, hanem zsebpénz letiltással, élelem megvonással és sarokba állítással járó büntetések is.

Nem véletlenül használom ezeket a porosz büntetési tételeket. Földanya nem ilyen. Mi vagyunk ilyenek. Kinek jó ez? Nem jó ez senkinek. Tanuljunk!

És a Természetnek még van néhány leckéje az energiákról, az infrastruktúrákról, az élelemről, az

A Természet beíratott minket a digitális táviskolába. Tessék tanulmányozni az oktatást az energiákról, az infrastruktúrákról. Az lejött, hogy mindez nem fenntartható? A fosszilis energiát milliószor gyorsabban fogyasztjuk, mint ahogy termelődik. Már hogy is lenne fenntartható? Jön a csöböl, a csapból, a konnektorból. De ez csak azt jelenti, hogy rossz infrastruktúrákat építettünk, rossz irányba, vagyonokért. De még fontosabb a mennyiség: ezeket az infrastruktúrákat nem fogjuk tudni megtölteni megújulóval, mert annyi nincs is. Földanya tudja, mennyi van. Jelentkezzünk, kérdezzünk!

A Covid járvány picit sem érintette az élelemellátó rendszerünket. A fosszilis etetőgép ad enni. Viszont a táviskolában nem csak járványórák vannak, hanem környezetismeret órák is. Nem fenntartható, amit a talajainkkal, a nitrogén-ciklussal, a faji diverzitással művelünk. Ha majd ebből lesz feleltetés, akkor majd állunk csodálkozó szemekkel: hogy nem így kellett volna ezt is csinálni az élelmiszeriparral?

(ön)ellátásról, a klímáról, a városokról és az elidegenedésről. Amikor a Természet ezeket a leckéket

Igen, ellátók és önellátók akarunk lenni. Segíteni akkor tudunk, ha magunk nem szorulunk segítségre. Ha ismerjük a földet, a kertet, az állatokat, a magfogást, az időjárást, a befőzést – és ezt mind együtt.

A klíma nem azt jelenti, hogy ha melegünk van, bekapcsoljuk a klímát. Azt jelenti, hogy a Föld klímagombját valaki föltekerte, az a gonosz!, de rávernénk a kezére! Ja, hogy mi magunk vagyunk? Az

életmódunkkal, a gázainkkal, az erdő és talajpusztítással, a telhetetlenségünkkel csavargatjuk a földi rendszer hőfokszabályozóját. Rá van írva, hogy csak a Gondnok nyúlhat hozzá. Hozzányúltunk, gondnokoknak képzeltük magunkat. Aztán kiderült, hogy nem gondnokok, hanem bukásra álló nebulók vagyunk.

A városokban nagy a közelség. Azt hihetnénk, hogy ott biztos nincs elidegenedés, mindenki együtt, együtt mindent - még ha ez egy kicsit járványveszélyes is, ugye. És ma azt látjuk, hogy sehol nincs nagyobb elidegenedés, mint a nagyvárosokban.

Nincs köszönés, nincs érdeklődés, figyelmesség, összefogás. Van buli, biznisz, örjögés – másnap meg „Hát te ki vagy?”

Inkább falun lehet látni, hogy ha véletlenül kialakul egy két fős „sor”, a maszk mögül is tudjuk ki vagy, integetünk, érdeklődünk, „szólj, ha segíteni kell”, vagy legalább „milyen időnk van ma már?”

kikérdezi, szintén észre fogjuk venni. Sőt akkor lehet semmi mást nem fogunk tudni észre venni.

És ha a Természet majd ezeket mind kikérdezi az energiáról, az urbanizációról, a klímáról (ki tekerte el a gombot?), az élelemről, a közlekedésről, mind – akkor az súlyos vizsga lesz. Most kaptunk néhány hét gondolkodási időt. Felkészülést az Érettségire.

KOVÁCS LÁSZLÓ

ELMÉLKEDÉS

Jn 14,15-21.

Az *Egyik* az élő Jézus, a *Másik* Jézus szelleme... A Halott kis idő múlva és kis időre visszatért, hogy újra megmondja a barátainak, hogy az ő *Lelke* velük marad. Ő lesz a *Másik Védő, Pártfogó, Tanácsadó, Tanító, Emlékeztető, Szószóló, Vigasztaló* (görögül: Paraklétosz).

1. Az Egyik

Az *Egyik* egy kis zsidó gyerek volt, aki vonzódott a templomhoz, aki felnőve kétkezi melós lett, majd egy Vadember hatására egy pozitív töltést kapott. A lelke kapott pozitív töltést. Mert a lélek lehet *gonosz* lélek, „*tisztességes*” lélek meg *szent* lélek.

A gonosz lélek gonoszát tesz, a tisztességes lélek tisztességes dolgokat, a szent lélek pedig esztelen dolgokat. A gonosz gyűlöl, a tisztességes igazságot tesz, a szent pedig csak (esztelenül) szeret.

Ezek olyan nyilvánvalóságok, amelyek hallatára már dög unalom foghat el minket, mert már a könyökünkön jön ki a „üres duma”.

De talán felkapja az ember a fejét akkor, ha tovább gondolkodik, és arra jön rá, hogy mindhárom léleknek megvan a maga *igazsága*. A gyűlöletnek is, az igazságosságnak is, és (nevezzük így) az irgalomnak is.

Ha valaki bánt engem *igazságtalanul*, nagyon tudom gyűlölni őt. Talán meg is tudnám ölni! És igazam van. Ha valaki a szemembe vágja az *igazságot*, úgy vágnék vissza, hogy a lába se érje a földet. És nincs igazam?! Ha valaki a bűneimet látva *megsimogat*, és azt mondja, „nincs semmi baj”, elsirom magam, és képes lennék megcsókolni a kezét, megölelni és sírni a vállán. Mert tudom, hogy nincs igaza, de mégis véd, pártfogol, vigasztal...

Hát ezt az utóbbit nem lehet elfelejteni. Vagy mégis?!

2. A Másik

Visszatérve a kis zsidó gyerekekhez, akiből felnőtt lett, és aki a világ legnagyobb esztelenségét hirdette a Gonoszok és a Tisztességesek körében, amiért is ezek kinyírták őt. Azt hiszem még ezek a gonoszok és tisztességesek sem tudják *elfelejteni* őt, mert zavarja őket halálában és halála után is.

Én pedig, akármilyen lélek lakjék bennem, ugyancsak képtelen vagyok elfelejteni őt. Pedig sokszor szeretném. Leginkább akkor, ha rosszat teszek, vagy ha igazságtevésen töröm a fejem. De az jó, ha éppen akkor eszembe jut Ő, pontosabban az a *Másik*, aki az Egyik halála után is tovább él bennem.

Diego Fabri: „Jézus pörét” sok templomban előadtuk. Egy zsidó bíróság azt szeretné perfelújítás során nyilvánosan bizonyítani, hogy Jézus halálra ítéltése jogos és törvényszerű volt.

Már-már az ítélethirdetésig jut a tárgyalás, amikor a nézők közül néhányan védelmükbe veszik Jézust. Egy pap, egy nő (Mária Magdolna féle), egy fiatal (tékozló fiú féle), egy vak (beteg) és a takarítónő, akinek fiát megöli a Gestapo. Az ítéletet kihirdetni akaró Bíró lánya is megszólal Jézus mellett. Az ítélethirdetés végül is elmarad. A bíró kijelenti: „*talán sosem érnek véget kutatásaim arról, hogy ő-e a Messiás, de azt tudom, hogy eljövetele óta ő táplálja és tartja fenn a világot minden reménységét... Ártatlannak, mártírnak nyilvánítom...*”.

Igen, Jézus pillanatnyilag a *világ lelkiismerete*. Kikerülhetetlen, megkerülhetetlen, kitörölhetetlen, a maga Istenképével, a maga emberképével, a maga szent Leikével.

3. A Harmadik

Az *Egyik*, a *Másik* után következne a *Harmadik*... A Harmadik én, te és mi vagyunk, akiknek az a feladatuk, hogy lelkünkben a negatív, vagy a semlegesnek gondolt minőség helyett a pozitív értéket képviseljük, és éljük, amíg élünk. Vagyis:

Legyünk *Védői* azoknak, akiket bántanak.

Legyünk *Pártfogói* azoknak, akiket támadnak.

Legyünk *Tanácsadói* azoknak, akik döntés előtt állnak. Legyünk *Tanítói* azoknak, aki az igazságok között nem ismerik az új igazságot („parancsot”).

Legyünk *Emlékeztetői* azoknak, akik tudják, de kezdik elfelejteni, amit már egyszer felismertek.

Legyünk *Szószólói* azoknak, akik már életükben megélték és meg is szenvedték a lelkiismeretükhöz való